

Előzetes díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz... Egy szám 8 krajczár.

EGYETÉRTEÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapest IV. megyeháztér 9. sz. Kiadó-hivatal: Budapest IV. megyeháztér 9. sz.

A tüntetés.

Az egyetemi ifjúság tüntetése foglalkoztatja a közszájt. Alig kezdtek pedzei a tüntetést, az opportunitás, a Rosinánték e legrögtantabb példánya, az örökké hajszolt pára rögtön talált szolgálattész nyargoncokra.

Magaviseletében, ki az erkölcsi élet legkezdtelegesebb parancsait rugja el láb alól, midőn felőlről zsákutcába szorítják és megdorgálás alá veszik magaviseletét.

Amiért nem loaita meg jobban a szót, s miért nem kért tanácsot, a honnan utasításait veszi a „magasabb” politikára.

Mi, kik ismerni véljük a mozgalomnak eredetét, mind jelen stádiumát azon meggyőződést merítettük, hogy annak határozott irányva.

Ennél többet pedig nem akar és nem is akarhat tüntetésével elérni az ifjúság. Ebben az egyben aztán láta mögött áll Magyarország multja, jelene és jövője nemzeti érzelmeinek és állami érdekeinek valamennyi lelkesítő és összeforrasztó tényezővel.

A török consul az ablaka alá menő tisztelgetést megváratoztathja ugyan urának, a padisahnak, de egyáltalán nem feledeje hozzá tenni, hogy midőn a magyar ifjúság Törökország fennállása mellett tör lánzdást, ez még nem jelent egyet az ott uralkodó kormányzat helyeslével.

Nagyon tévednének tehát azok, a kik az ifjúság mozgalmában ennél többet látnának akár törökbarát, akár egyéb szempontból. De ép így téved Tisza Kálmán, midőn taccitájának bukott és kopott eszközeit szedi elő a lomtárból, hogy kitérjen e tüntetés utjából.

E nyilatkozatokat lehet csúrní-csavarni, de értelmök mindig elég szabatos marad arra nézve, hogy szótartó ember ne igyekezzék teljesen elütő magyarázatot adni a nyilatkozat nyelvtani és logikai egységének.

Az ország utóljára sem azoké, kik lábukkal a multban lógának, és önzéssel a percz falatán csúgnak, hanem azoké, kikre nem lehet közönyös mi sors, mi jövő vár rájuk a félkegyelműleg ingadozó és ellenséges vitorláknak alatti cztálatlan hányódó-vetődő politika kegyelméből és végzetes elhatározásából.

Az egyetemi ifjúság romlatlan lelke csak a felháborodás nyelvén szólhat az alakoskodás ily jellemezhetlen szerepéről, és bizonyára kevés tiszteletra méltó fog találni oly miniszter

magaviseletében, ki az erkölcsi élet legkezdtelegesebb parancsait rugja el láb alól, midőn felőlről zsákutcába szorítják és megdorgálás alá veszik magaviseletét.

Amiért nem loaita meg jobban a szót, s miért nem kért tanácsot, a honnan utasításait veszi a „magasabb” politikára.

Mi, kik ismerni véljük a mozgalomnak eredetét, mind jelen stádiumát azon meggyőződést merítettük, hogy annak határozott irányva.

Ennél többet pedig nem akar és nem is akarhat tüntetésével elérni az ifjúság. Ebben az egyben aztán láta mögött áll Magyarország multja, jelene és jövője nemzeti érzelmeinek és állami érdekeinek valamennyi lelkesítő és összeforrasztó tényezővel.

A török consul az ablaka alá menő tisztelgetést megváratoztathja ugyan urának, a padisahnak, de egyáltalán nem feledeje hozzá tenni, hogy midőn a magyar ifjúság Törökország fennállása mellett tör lánzdást, ez még nem jelent egyet az ott uralkodó kormányzat helyeslével.

Nagyon tévednének tehát azok, a kik az ifjúság mozgalmában ennél többet látnának akár törökbarát, akár egyéb szempontból. De ép így téved Tisza Kálmán, midőn taccitájának bukott és kopott eszközeit szedi elő a lomtárból, hogy kitérjen e tüntetés utjából.

E nyilatkozatokat lehet csúrní-csavarni, de értelmök mindig elég szabatos marad arra nézve, hogy szótartó ember ne igyekezzék teljesen elütő magyarázatot adni a nyilatkozat nyelvtani és logikai egységének.

Az ország utóljára sem azoké, kik lábukkal a multban lógának, és önzéssel a percz falatán csúgnak, hanem azoké, kikre nem lehet közönyös mi sors, mi jövő vár rájuk a félkegyelműleg ingadozó és ellenséges vitorláknak alatti cztálatlan hányódó-vetődő politika kegyelméből és végzetes elhatározásából.

Az egyetemi ifjúság romlatlan lelke csak a felháborodás nyelvén szólhat az alakoskodás ily jellemezhetlen szerepéről, és bizonyára kevés tiszteletra méltó fog találni oly miniszter

gósítás esetén az összes honvédség, mintegy 217,000 főnyi létszám a legutolsó gombig föl van szervezve.

E nyilatkozatra az adott alkalmat a miniszternek, hogy kérdésként intézkedjen: fel van-e szervezve annyira a honvédség, miszerint nélkülözheti és elhalaszthatja a hadikészlet beszerzését, a mint ezt indoklásában mondja.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma d. u. 5 órakor tartott ülésében azon javaslattal foglalkozott, mely a kimaradó képviselőkre vonatkozó, s melyet mint már említett, Szilágyi Dezső terjesztett a bizottság elé.

Az azon elterjedt hír ellenébe, hogy a belügyminiszter azt ajánlotta volna a budapesti török főconsulnak, miszerint az ifjúság által rendezendő fakélymenetet ne fogadják el, illetékes tudomás szerzőből kijelenthetjük, hogy az egész hír alaptalan, mert ily ajánlat nem létezik, s a török consul különben sem volaa azon helyzetben, hogy az ifjúság ovatóját vissza utasítsa.

A mai „Fremdenblatt” a budapesti ifjúság szándékolt tüntetését a leghevesebben megtámadja, s nem érti Tisza Kálmán rendkívüli leereszkedéseinek okát. Iskolas gyermekeknek szeretné nevezni az egyetemi polgarságot, s nem tudja, hogy a magyar ifjúság nyilatkozata ma nagyon is számba vehető dolog, mert az az egész nemzetnek helyesléssel találkozik.

Budapest, okt. 24.

Tisztelt szerkesztő ur! A budapesti egyetemi ifjúság által a bécsi egyetem hallgatóihoz intézt levélben az egyetemmel szemben fordultak, melyek megbotránkoznak kellene, ha azokat a sietséggel, melylyel az iratok készültek, nem akarnám kimenteni.

Ebből következik, hogy szintegy nincs az osztrakkal osztatlan hazája magyarnak, hanem igenis s a j a t külön hazája van mindeniknek.

Magyarország és Ausztria egy fejedelem alatt áll ugyan, s így egy monarchiának nevezhető, ámbar mi az osztrák császárságot a magyar királyságot külön monarchiának is tartjuk, melyeknek koronája ugyanazon egy fön nyugszik: de semiesetre sem egy birodalom, a „birodalom” szó, ha nem is a kormányzás, legalább a korona egyeségét tételeznél fel.

Ezeket szükségesek láttam az ifjúság figyelemzetésére végtét jóakarólag megmondani, azon reményben, hogy jövőre az oly helytelen kifejezéseket kerülni fogja.

Egy volt joghallgató.

A pénzügyi bizottságról.

— Október 24. —

A bizottság mai ülésében a közlekedési miniszterium költségvetésének tárgyalását folytatta. Következett a muszáki egyének kikapcsolására felvett 9000 frtyi tétel. W a h r m a n n e n tétel 1000—1500 frtyi kívánja föl emeltni, hogy a kereskedelmi akadémián a vasuti tanfolyam fenttarthassék.

tanfolyam megnyitását főleg azért, mert csak ez által lehet a magyar elem alkalmazását a vasutaknál nagyobb mértékben keresztülvinni.

Uj vonalak tanulmányozására 10,000 frt vétetett föl a költségvetésbe. Simonyi általánoságban kívánja az összeg megszavazását.

A beruházásoknál a budapesti Dunarész szabályozására 400,000 frt van felvéve. Szapary gr. előadó ajánlja ezen összeg megszavazását, miután a párhuzam művek magasztása az összekötő vasuton alól és fölül igénybe fogják venni ezen összeget, mely munkálatok különösen a fővárosnak az árvíz elleni megvédését célozzák.

A fumei kikötő építésére 860,000 forint irányoztatik elő. Szapary előadó a dock-ok tanulmányozására felvett 30,000 forintot ezen évől elhalasztathatónak tartja. Péchy Tamás miniszter a fumei kereskedés érdekében szükségesnek tartja a dock építést.

A brassó-tömbösi vasutnál Helfy kérdi, hogy a miniszter biztos-e arról, hogy a vasutvonal a temesvár-orsovaival egyidejűleg ki lesz építve.

Péchy miniszter válasza után, mely szerint a vasut a törvény által kikötött időben be lesz fejezve, a bizottság ugy ezen, valamint a b a n r e v e n a d a s i vasút előirányzata elfogadtatott.

Az államvasutak költségvetése elhalasztatván, a bizottság a honvédelmi miniszter költségvetését vette föl. Hegedűs felvilágosított a honvédség létszáma és felszerelése iránt. Simonyi E. időpazarlásnak tartja a költségvetés tárgyalását, ha a miniszter nem tartja magát szorosra a költségvetéshez, legalább a számszék jelenébe ezt mutatja, hogy az országgyűlés által egészen törlött államokra — az országgyűlés a nem engedni meg, hogy az ellenzítő hatóság a készletet állásáról, vagy alkalmazkodjék a miniszter ahoz, a mit a törvényhozás határoz, vagy hagyja oda állást.

Az államvasutak költségvetése elhalasztatván, a bizottság a honvédelmi miniszter költségvetését vette föl. Hegedűs felvilágosított a honvédség létszáma és felszerelése iránt. Simonyi E. időpazarlásnak tartja a költségvetés tárgyalását, ha a miniszter nem tartja magát szorosra a költségvetéshez, legalább a számszék jelenébe ezt mutatja, hogy az országgyűlés által egészen törlött államokra — az országgyűlés a nem engedni meg, hogy az ellenzítő hatóság a készletet állásáról, vagy alkalmazkodjék a miniszter ahoz, a mit a törvényhozás határoz, vagy hagyja oda állást.

Az általános tárgyalás ezzel befejeztetvén, megkezdett a részletes vita. A központi kiadásoknál Molnár György előadó megjelölte, hogy aki tekintetben nem helyes ugyan a központi és a csapatok közt kért virement, de ha ez megtárgyalatnék, mintegy 25,000 frtyi többlet lenne a költségvetés felvéendő. Ohajánna, hogy a formának megfelelőleg alakítsák a költségvetés.

Az első nézve elég legyen annyit mondanunk, hogy a párisi kormány egy küldtette el a napokban tartózkodás nélkül beszélt a megtorlásról. A mi Ausztriát illeti, az osztrák politika valószággal feneketlen. A birodalom három nemzetiséget öt különböző gyakran ellentétes elemnek ad politikai létet. Az udvar, mely nagy hajlékonyságról ismeretes husz év óta majd az egyikhez, majd a másikhoz hajlik.

arra, hogy a bizottságelvi megállapodása értelmében az iradátsziteknek itt is csak az eddigi fizetés lehet kiszolgáltatni. A központra nézve megszavazza a szükségletet de virement-et nem ad a központ és a csapatok közt. Szende B. miniszter erre azt válaszolja, hogy az iradátszitek csakis eddigi fizetésekkel vannak fizetve és ismételve egy a virement megadását, mire a bizottság az előirányzatot a virementtel megszavazza.

A csendőrségre vonatkozólag Hegedűs kérdésére kijelenti Szende miniszter, hogy a csendőrség katonái és fegyelmi tekintetben most a honvédelmi miniszterium alatt áll függetlenül, a közös hadügyminisztertől közigazgatási tekintetben pedig Magyarországban a belügyminiszter, Horvátországban pedig a bán alatt áll.

Ujjonozási költségek. Szende miniszter előadja, hogy a költségek Horvátországban azért magasabbak mert nálunk a törvényhatóságok terleire esnek — a felvilágosítást kivételével — míg Horvátországban egészen az állam fedezi. Ujabb számitások azt mutatják, hogy az előirányzott 25000 forint nem elég s azért pár ezer forinttal megszorítottatást kéri. Széll Kálmán pénzügyminiszter megjegyzi, hogy az ujonozás költségei az 1868-ki kiegyezési törvény értelmében közekek s csak a hozzájárulási arány interpretációja kérdése a miniszterium és a bán közt. S o m s i c h P a l a bizottság jelentésében ohajánna kifejeztetni azt, hogy az ujonozás költségei, ugy Magyarországban mint Horvátországban ugyanazon eljárás alapján fedeztessenek, végre az előirányzat megszavaztatik nem különben a honvédfőparancsnokság szükséglete, valamint a kerületi parancsnokságok és csapatok költsége a virementtel együtt, s mely e két utóbbi pontra kérést.

A nyugdíjakra felvett összeg megszavaztatik. Szende min. azon felvilágosítására, hogy az első szervezés alkalmával régbib honvédek vétettek be s ez oka a többletnek, mely 35,000 forintot tesz.

A tmeneti kiadások. Honvédek segélyezése céljából 45,000 frt vétetett fel a zászagos honvédségelyt egylet részére. Simonyi E. azt kívánja, hogy miután ez most a költségvetésbe felvéttet, arról a számadások elé terjesztessenek. W a h r m a n n a számadásokat a bizottság elé kívánja terjesztetni.

Ezzel az üléssel a honvédelmi miniszterium költségvetése befejeztetvén, véget ért.

A panslavismus és Németország.

A német legalább is késéges magatartás élénk eszmecserét tárgyát képezi az angol lapokban. A „Times”, mely színvallásra szólítja fel a német kormányt, egy berlini leveiben nagy alaposagaglag fejtegeti a vesélyeket, melyek Oroszország tulajdonjelszédéséből a német egység ügyére háromaltok. Kiterjeszkedik e cikk a politikai és kereskedelmi érdekre egyaránt, és erőteljes érvelésből mi is átvesszünk a következőket:

A törökök a szabad németekes hívei, az oroszok egészen a szelsőségig protectionisták. Németország keleti kiterjesztése most nem a legjelentekenyebb, de teljesen megsemmisülne, ha oroszok nyelk ellenőrzésük alá Törökország tartományait. Ez a körülmény nagyon megfontolandó. Németország egykor Európa egyik leggazdagabb országa volt, mig kereskedése keleten forrással bírt. Amerika földezése, a török háborúk, s a protestáns viszályok nyomán beallott ziláltság, elyőngülés stb. bedugasztották a forrást, de most újabb kiállítások vannak arra, hogy a keleti kereskedés Európa ropant szűkségleteivel szemben ily virágzásnak indulhat a megszűrládukt, hatalmas Németország tevékeny részt vehet abban.

De már most tegyük föl, hogy Ausztria helyett Oroszország teszi rá a kezét a török tartományokra. A szláv éhletelenség és az orosz sarmakosság egyszerre megállít minden haladást s Albánia és Bulgária, e mesés gazdaságú földek a gabnatermelés ropant magtárjai, Volhynia és Samara nyomorult sorsára jutnak. Ebből világosan látható, hogy Németország kereskedelmi érdekeivel határozottan ellenzik az Oroszországot, akár a panslavismus elhatárolódása a Balkán félszigeten.

A politikai szempont hasonlóképen kívánatos teszi, hogy ne orosz suprematia uralkodjék Európa dél-keletén. Ez Ausztriát arra kényszeritené, hogy vállandó szövetségese legyen a nagy szláv hatalomnak, vagy eget-földet megmozdítsion ellene. Első esetben Németország oly elviseletlenül megfalamasodott birodalom által nyomtaték, melynek nemzeti eszméje nem a műveltség, hanem a hatalom, nem a munka, hanem a lóhítás. De ily nyomást épen Németország nem tűrhet, melyre száz meg száz súlyosabbal-súlyosabb belkérés megoldása váraokzik. A másik esetbeéég, hogy t. i. Ausztria megkísérlené az orosz gyűrt erőszakos atörését, Németországra még veszélyesebb. Ez Ausztriát kitenné azon imminens rizikónak, hogy szláv-jait nyiltan átpartólani lássa Oroszországhoz. Ha Bécsben a russophil-politika inauguráltatnék, nem lehetetlen, hogy Ausztria ismét kísérletet tenne megvetni a lábát Németországban. Ennek egy osztrák-orosz-francia szövetség volna az első következménye.

Ha mindezek dacára a német nemzet, mely kormányával teljesen egyetért, mégis a legnagyobb tartózkodással határozott eddig a keleti kérdésben, ezt egyrészt Franciaországra való tekintetből, másrészt azért tette, mert viszonya Ausztriahöz meglehetősen késéges.

Ily módon a birodalom külpolitikája majd erre majd arra inog. Hogy csak egy példát idézzek —

Ciävölörky Laj

